

و امرهم شورى بينهم

اعلاى دين

مَقَالَتِى

تخليص وطن

نومرو ۱۵ ۲۹ شوال ۱۳۱۴

شورای امت

۲۹ مارت افرنگى ۱۸۹۷ سنه)

آبونه بدلى: هريراىچون سنه لى برانكيز ليراسيدرد. - بازارايرتسى كونلرى لشراونور -

آدره سمز:

داخلده بولنان ارباب غيرت و حيته نشر و تعميمنى تعهدايتديكى
حالده مجاناده كوندريلور.

نه ممكن ظلم ايله بيداد ايله احصاى حریت
چالیش ادرانكى قالدیر مقدرسه ك آدمیتدن
کال

قانون اساسى - صندوق البوستة نمرة ۳۳۰

مصر القاهرة CANOUN - I - ESSASSI

BOITE SPÉCIALE

N. 330

CAIRE, (Egypte).

وسائط مخصوصه ايله ايسته ينلر ايجاب ايده جك فضله

نسخه سى ۲ غروشدن

اجرى كوندريليدرد

افكار عموميه منيه يى تنويرايله وطن مقدسمزك تخليصنى شريعت و حيت نامنه طلب ايدن جريده مزك تعميمى هر مسلم و عثمانلى ايچون برفريضة در

اونبرسنه اقامتدن سوکره مصردن دخی اخراج ایداشدر . بورادن هندستانه کیده رک تألیفات ایله اشتغال ایتشدر که ماته ریالیزم و مسلک بابی علیه باز دینی اثر لری یک مشهوردر .

۱۸۸۲ ده فرانسه به کیتش روسیه . انکتره ، ترکیا و مصر و سودان حقه ده غزته لر سیاسی بر جوق سدر یازمش و بونلر آوروپا رجال سیاسونکو و علم و اسلامیت . د دایر فرانسه فیلسوفلر دین ره نان ایله اوزون اوزادی به ایتدی که باحثه لرده غرب علماسک مظهر تقدیر و تحسینی اولمشدر . اوراده «عروالوئی» اسمیه عالم اسلامیتک تمایلی امرنده حیفار دینی عربی غزته ده بلاد اسلامیه نیک هر نقطه سده کمال احترام و اشتیاق ایله اوقوشدر . حاصلی آوروپاده جمال الدین هرزه به کندیسه فوق العاده توجهه مظهر اولمشدر واک بیوک محرر لر ، دیپلماتر ، عالمالره الفت ایتش اولدینی کی سودان مسئله لر لنده ده استیضاح ذکر ، تصدیق و رد سالبوری ولورد شورشل طرفلر دین انکتره به دعوت اولمشدر .

برمدت سوکره آوروپایی ترک ایله نجید طرفلر نه کادیکی ایشدن عجم شاهی کندیسی تلفرافله دعوت ایتدیکندن اصفهان طریقله طهرانه کیتمش و یک زیاده مظهر حرمت اولمشدر . شیخ جمال الدین اکتساب ایتدیکی

افغان امیری دوست محمدخان عموچه زاده سی سلطان «حم» ک تحت اداره سنده بولسان هرات شهرینی فتح ایچون اعلان حرب ایامش اولدیندن ارکان و امرای عسکریه میانه شیخ جمال الدین ده ادخال اولمشیدی . اون سنه امتداد ایدن بو مجادله لردن سوکره مشار ایله هندستانه چکمش و رسته مرورنده سلطان عز زده ورنده و عالی ایشانک صدارتی اتاننده استانبوله کیشدر .

مشار ایله علوم و فوونه مقنون اولقله برابر نادر الامثال بر قوه حافظه به ده ملاک ایدی . بحران دائمی اچنده کچن زمانلرده بیله کردینی برلرده دائمی تحصیل



منقرض اوله جفته سلطان حیدر خان اولسون ؛ زیرا حفظی لازم اولان ترکیه در . سلطان کهنجه دائمی تدارک اولته بیلیر . دولت عثمانیه نیک محافظه سی لایدر زیر اکیسه اونک موقعی طومنی ایسته مز . ایستیه من وایسته مه ملیدر . بو محافظه اصلاحات جدیدیه متوقفدر حالوکه استانبوله شمعی حکومت بر سوسدن عبارت اولوب ناظر لر ، فلا نلر حقیقته سده سلطانتک عادی خدمتکاریدر لر . امور اداره ، امور نافع ، امور مالیه هب سلطانن عبارتدر . یعنی هیچ بر لسی یوقدر بر شی وارسه اوده عدم انتظام ، ارتکاب و اسرافدن عبارتدر

بونلری منع ایتک و سلطانه اداره دن ال چکدیروب یالاکر مقام حکمداری وظائفله مکلف بر اقی لازمدر . و اداره حکومت اسلاملر و اوروپالیر دن مرکب بر هیئت مختلطه نظارت ایتلیدر .

س — ترکیه حکومتده اوروپایی مأمورینی الزمی کورر سکر ؟

وامبهری — قطعاً . و ماضیده ، حالده امثالی یوق دکادر . عساکر بحریه ایچون سلطان بیله بر مقدار جلب ایتشدر بناء علیه اوروپایی مأمور لرک وجودی سلطانک مداخلاتی منع و اصلاحاتک تطبیقته لازم استقراراتک عقدنی تسهیل ایچون الزمدر .

س — بواصلاحاتک موقع تطبیقه کله مه می ملحوظ دکیدر ؟

وامبهری — روسیه نیک مسلک حاضر نده و کته قدر دوامندن قور قیلور .



« شیخ السید جمال الدین افغانی »

شیخ جمال الدین ۱۸۴۹ سنه میلادی سنده افغانستانده کائن کابل شهرنده تولد ایتش و یک کنج ایکن ذکای فوق العاده سی هرکسک نظردقنی جلب ایلمشدر . امور عسکریه به صوکه درجه میل و آرزو سی بولندینی جهته هنوز اون اوچ باشنده ایکن باخ علیه سوق اولنان افغانستان اردوسنه التجاق ایتدیکی کی ۱۸۵۷ ده سپاهیلرک عصیاننده هندستانده بولنش و اورادن مکرمه یی بعد الزیاده ایران طریقله مهد حیاتی اولان کابل شهریه دعوت ایلمشدر . بواشاده

ایله اشتغال ایدردی . بو صورتله کتب عتیقه بی تمامیه تابع ایلمش ، عرب و عجم لسانلرله یازمش بالجه کتب فیضه دن باشقه السنه شرقیه به نه قدر آثار ترجمه ایلمش ایسه عمومی تدقیق و مطالعه ایتش بر خطابی نظر لیر ایدی . الخاص مشار ایله کوزل بر مورخ اولدینی کی علوم اخلاقیه و طبیعه به اتسانی اعتبارله ده بر فیلسوف ایدی . اوزمان معارفه مأمور تعین ایدیلره رک اخلاق و آداب عمومی و عادات اجتماعی به دایر صفوت پاشانک طای اوزرینه درس و مرکه باشلامش و افکار منوره احرارانه سی بعضلر نیک تعصبه طوقمش اولدیندن استیصال ایدیلان اراده اوزرینه در سعادتن حیفارلش ایدی . اورادن مصره کله رک منطق ، ادبیات ، فلسفه ، علوم دینی ، فلیکات و سائر در سارینه مباشرت ایتشدر . بودر ساری تعقیب ایدن طلبه یوماً فیوماً تر اید ایتدیکی کی مشار الیه ک نفوذ و شهرتی ده آرتقمده بولندیندن

معلومات شرقیه و غربیه سی جهته و عالم اسلامیتک بادی . انتخاری اولان بر رجالی اولمق حسیه ایرانک هر طرفدن مشار الیه زیارت ایتک اوزره برسلر ، عالملر مجتهدلر ، فوج فوج طهرانه کیشلر در . بونک افکار شاهی به برنوع سو تأثیر حاصل ایلدیکی . مشار ایله ادراک ایلدیکندن مساعده طلب ایدرک روسیه به کش و اوراده دخی مشهور مسقوه غزته سی محری « قاقوف » حقه دن ستایشکارانه بر جوق مقاله لر نشر ایتشدر .

۱۸۸۹ ده پارس مشهرینی کورمک اوزره آشنای سیاحتده شامیرانه تصادف ایلش و واقع اولان اصراره مقاومت ایده میه رک بر لکده تکرار ابرانه کیتشدر . جمال الدینک ایرانه عودتی افکار عمومی آتشلا دینی کی شاهک کوسردیکی حرمت ده ایراده بر دور انقلاب و اصلاحات کشاد ایدیله چکنه امید بخش اولمده ایدی . قانون مساوات ، عدالت و حریت اساسلرینه

مسئله برهیت حکومتك تشكیل ایدہ جبكہ افكار منورہ
اصحابی قانع اولمش و هر طرفدن جمال الدینہ تبریکر ،
توجهلر یاغمدہ بولنمش ایدی نہ چارہ کہ بحث و طالع
بویچارہ بلاد اسلامیہ بی ده زبون قهر و استبداد
ایلمکدن اوصافنامش اولمیدر کہ صدر اعظم شاهک
فکرینی تبدیل ایلمکه موفق اولهرق اصلاحات ثبثانی
محو ایتمشد .

ایرانده بونک غلبانی موجب اولدیغی کورن شاه
بتون بتون احتراز ایدیکندن جمال الدین شاه عبدالعظیم
طرفلرندہ ازواج ایش ايسه ده فرس اصحاب منوره
سیله اختلاطدن خالی قلامشدر . افکار عمومی ده
کی غلبانک اوکنده تیره بن شاه نهایت بشیوز آتلی
بی « شاه عبدالعظیم » کوندره رک جمال الدینی اسیر
فراش اولدیغی حالده ایراندن طرد ایلمشد . بصره ده
مدت مدیده اسیر فراش قالدقندن صوکره کسب عافیت
ایدرک لوندره به کیش و ایران اهالی مظلومه سنک
چکمکده اولدیغی ظلمی قلوبلر ده ، میتغلر ده بیان
ایلمشد ، و شاهک تختدن سقوطی انسانیت نامنه طلب
ایتمشد . بوارملق سلطان حمید سفیر رسم پاشا واسطه
سیله مشار الاهی استانبوله دعوت ایش ايسه ده قبول
اولمامشدر . فقط آردی آرمه سی کسلیمان رجالر
دعوتلرہ بر نهایت و بر مک اوزره تکرار اوروپا به
عودت فکریله استانبوله کلرک حمیدک دست اغفال
و قهرنده دوت سنه ایبلکه دکن صوکره کیکلرہ وفات
ایتمشدر که مرکز خلافتک منبع هر دناات بولنشدن
طولانی ده کوزلری آجیق کیمشدر .

••

« بدبخت اکادیرلر کیم التده جهلانک »

« قهر اولق یچون کسب کال و هنر ایلر »

بیچاره جمال الدین ده کیتدی . عالم اسلامیت
دکری بر آدم بر فیلسوف غائب ایدی . . . بومیکنت
بو غفلت ایلہ بدبخت بلاد اسلامیہ ده بر جوق عصرلر
ظلمه نلک التدن قورنسیله میه جق و ده ها نیجه نیجه
جمال الدین کی داهیلر آمواین فریادلری ایچنده بوغیلوب
کیدہ جکدر . چله طولامش !

استانبولدن

رهبر سلامت وطن و ملت و خادم حریت و حقیقت

اولان « قانون اساسی » نلک ۶ و ۷ نومرولو نسخہ لرنده
مندرج استانبول مکتوبنک بعض فقره لری دور حمیدده
کدردن ایدن ایام منحوسه ظلم و استبدادک خاطرات
فجیعہ سی بر صورت حزن انگیزانه ده اخطار ایدبور
ادب ناموس و حیتدن اولق حیثیتله ییلدیز جه بالطبع
مقبول اوله میان بو ذات حسمت مالک سنه ییلدیز جه جنایتدن
عد اولنسان وجدان و حیمته استناداً بر ایکی سوز
سویلمکدن کندومی اله مدد . جدی بر لسان ایلہ یازلش
صرف حقیقتدن يشقه برئی اولیان معروفاتم بالطبع
« قانون اساسی » کزک مسلکته موافق اوله جفندن
مناسب ايسه بر کوشه سنه صیقشدر لمسی رجا ایدرم .
صاحب مکتوب ایلہ یک دردنی کوریشان ذات محترم
بیتنده تعاطی ایدیلان افکار اراشده « سلامت قیوسی
هر کس کور یور و کور ملیدر . . . ییلدیزی
دوشور ملیدر . . . » یورلش ایدی . هر کسدن مراد
کیمدر ؟ جنمیدر ؟ بر تیدر ؟ یوقسه انسانییدر ؟ هیمز
کور یوروز و کورولی بز یورولی ایدی . زرا اولکیسی
اولسه اولسه خبر خواهر موسیونک ، بر اجنیتنک لسانه
ایکنجیسی ايسه وطنی مخوف بر تهلکده ، ملت میدهش
بر فلاکت ایچنده کور بده کندوسی او وطنک بیگانه
سی او ملکت بیایحیسی اولدیغی بیلان حیتلر بر عثمانی
اغزینہ یاقشور . سلامت قیوسی ارئه ایتک بر تهلکدنک
وجودنی تصدیق ایلمکدر که : او خطر عظیم بوندن
یکرمی سنه مقدم باشلامش و آجی آجی انارینی ده
او زمان کوشتمش ایدی . ایشته او زمانده ایدی که
چرکس حسن جنابنی و اندن صکره (ملک اغرادیغی
فلاکتہ نظرأ) سید الشهدایه حسین ثانی اوله بیلان
مدحت شهیدک دولته ، ملت لک زوملی بر زماننده اوروپا به
تعبیدی بیک فدا کار قلعه کشادینہ موفق اولنان بارلمتو
قبول بشت احمد و فیک و مشیر رؤف پاشا روا مالی باغی بر
طاقم ادملرک تحریک و تشجیعه لید ویندی از بر زمان
ایچنده وجودینی اثبات ایدن معون ملت حقنده اجرا
ایدلان تحقیرات شدیده ایلہ ، اکثفا ایدلیه رک نهایت
کیمنک لر لرینہ ، کیمنک ، منفارہ اعاده واجلاسی
حریت و سعادت ملیه مزی تأمین ایدن قانون اساسی
مؤسسلر مزک بر بر رر محو واقفاسی . . . کی مبدأ
زوال و انحطاط اولان مظالم ایلہ جکرکه ملتسه غایت
غدارانه خنجرله صایلاندى ییلدیز اشتیاق باغی حالی
اله رق طاغرده وادیلر ده اولیان جنایتلرله حیثکاران
وطن محو ایدلکجه سیرجی کی باقدی ! واسفا که
ایشته ایحیسی شمدی طولبدی . اولوقت بونه دیلمش

اولسه ایدی شو شمدیکی احوال اقراض ظهور ایتزدی .
هله ییلدیزی دوشور ملیدر . سوزی سنه بر یانجی اغزندن
ترشح ایتسیدی حسن نیتہ باغشلا نور ایدی . بلا
محاکمه عسکری وظیفه ناشناسقله اتهام ایدوبده سائر
لرینی مسئولیتدن تجربدا ایتک انصاف و مروتیدر ؟ !
بزم ییلدیز مزک بقای وجودی معکوس بر جاذبه عمومیہ
قانوننه نایع اولدیغی ملاحظه یورلور . ده اچقیجه
عرض ایدہ لم ییلدیزک یکرمی سنه دنبرو دوام ایدن
وجود منحوسی ماکیاول مسلکته اتباع یعنی نفاق
ایلہ اصول اداره حکومت قواعدینہ توفیق معامله ایلہ
اولدیغی تأمل یورلیدی ! حالادمی یورلور ؟ واقعا
ماکیاولک انارینی ترجمه و تعلم ایدلر ، ذات ستوده
صفانک ! ایلک تجربه و تطبیقانه اغرادر قدن صکره
در سترینہ برده ذیل خرابات و مظالم علاوه ایلمشد .
ییلدیز ارسلانک ! افکار ، سبده و آمال انتفاجویانه
ملوکانه لرینی جاهل محمدلر مز سیله علی راجلر قدر
آکلادی . بناء علیه جله مزه مشغولیتی جهتیه وظیفه
تسبیق و هر کسه اصابت ایدنی تقریق ایدلم . اول امرده
ییلدیزی دوشوره جلک نه عسکر نه لشکر در . قانون
شرعیتمدر . اتفاق آرای امتدر . عسکر دولتک قوه
اجرائیه سی متحرک بر سلاح ماکنه سیدر . انی تحریک
ایدن قوه محرکه ايسه ارکان سلطتدر .

بو قوه محرکه نلک محصلی ده علمای امتدر . هر
دور لو توفیقات شرعیهدن و تواترینہ سی استاغندن سیله منع
ایدلان باب مشیخت و یا علمای امت ییلدیز اراده
لرینہ ذیلانہ ، رزیلانہ ، و مسکینانہ بیون اکن لوازم
دینیہ بی وعظ و تلقینشدن محروم قالان باب عالیده کی
رجال و ارکان دولت برکده وظیفه لرینی ایضا ایتدی .
یعنی قوه محرکه سلامت دولت و ملت اوغورنده صرف
اولندی ده عیجا ماکنه ده بر اثر عطالت می بولیدلر ؟ یوقسه
بر سقلمی کوردی ؟ اوت محاسن اخلاقز لرینہ
ماکیاول اصولنجه قائم اولان دناات ورزالتدن طولانی
ماکنه نلک بعض اقسامی سقلمش اوله بیلر . فقط
عسکر و همده بخشش و احسان نشته سیله الک زیاده اتهام
اولنسان ییلدیز عسکرلرندن بولندیم حاله عسکرلک
حقیقون تأمین ایدرم که : ماکنه نلک ایشه بر اراقسامی
صاغلم و میتندر . اجرای وظیفه به حاضر در . یالکز
قوه محرکه به محتاجدر . ذاتاً باشمزده اوسته
ما کیستلر مز ده بولندیفندن ایتدیک کی ایشلهده سیله
جکدر . بناء علیه وظیفه ناشناسلق عسکرلر ده دکل باب
عالی رجائنده و علمای اسلامیه در . حیمت پروران
امتدر .